

RIBERMÚSICA

SINOPSI

RIBERMÚSICA
APUNTS D'UNA TRAJECTÒRIA EN ASCENS PERMANENT

RIBERDANSA
L'AVENTURA COREOGRÀFICA

LA PENTALOGIA DEL 'NOU MÓN'
UNA "EPOPEIA URBANA CONTEMPORÀNIA"

'TERRA DE GARNÀCORA'
LA FOLLIA DEL CARNAVAL

www.ribermusica.org
facebook.com/ribermusica

RIBERMÚSICA

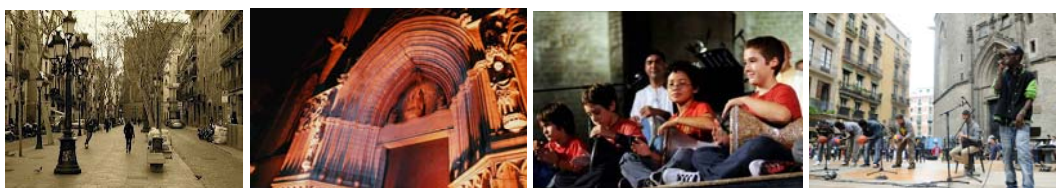
APUNTS D'UNA TRAJEKTÒRIA EN ASCENS PERMANENT

Tot i nascuda el 1995, **Ribermúsica** està vivint el seu gran ascens coincidint amb els moments en què el fenomen de la **música comunitària** ha saltat a la palestra mediàtica arreu del món.

Si a mitjans del segle XX la recuperació dels criteris històrics en la interpretació de l'anomenada "música antiga" fou el gran revulsiu que va canviar el curs de la història musical, el XXI rebla el clau d'aquella revolució (que van començar Gustav Leonhardt i Nikolaus Harnoncourt) mercès a l'èxit mundial de moviments com el de José Antonio Abreu a Venezuela o el de Carlinhos Brown al Brasil, per citar els més notables d'entre un gran nombre d'exemples. La seva aportació ha servit per a demostrar com és possible d'assolir cotes altíssimes d'excel·lència partint d'un sistema diametralment diferent al convencional, que té com a objectiu el treball al sí de la comunitat en benefici de l'interès comú.

A Barcelona, l'entrada en escena de Ribermúsica fou saludada com un pas decisiu per a la regeneració final de tot un barri, **la Ribera-Born**, avui esdevingut un sector imprescindible de la ciutat, i amb això s'evidenciava la capacitat del fet musical en la creació de **cohesió social**, més enllà de la funció que li és pròpia. Si al llarg d'aquests disset anys s'han establert les bases per al futur desenvolupament del projecte, amb el 2102 s'obre l'època de maduresa, que comporta la seva consolidació al sí del seu àmbit territorial i la irradiació a tota la ciutat; potser també al país i fins a nivell internacional, gràcies a la claretat dels seus plantejaments, a la coherència del seu discurs i a la notable repercussió que comencen a tenir les activitats del seu **Projecte Socioeducatiu** als mitjans de comunicació.

En aquesta trajectòria, dos grans esdeveniments han marcat les coordenades; el primer, poc abans de la irrupció de Ribermúsica en l'escena, l'any 1995, amb la **Gran Festa de la Música de la Ribera**: la celebració dels **Jocs Olímpics de 1992**; el segon, a meitat de camí del seu periple, quan l'any 2007 s'institueix l'**Àrea Social**: la celebració del **Fòrum Universal de les Cultures de 2004**. En cada cas, la distància de tres anys és la que separa la gran cita ciutadana (cabdal per a la projecció internacional de Barcelona) de l'inici de la comesa de Ribermúsica, que des de la dimensió local i lluny d'interessos partidistes n'ha sabut recollir l'essència.

Ribermúsica, constituïda en **Fundació l'any 2000**, ha creat una veritable "**comunitat musical**" en el seu barri i els seus sectors adjacents, integrada, d'una banda, pels participants en les **activitats socioeducatives** (els infants i joves i les seves famílies, així com les entitats que acullen aquestes activitats) i de l'altra, pels participants en les **activitats artísticoculturals** (les persones, espais i estaments implicats en el **Festival de Tardor**, derivació de la Gran Festa de la Música). Però allò que diferencia Ribermúsica d'institucions similars és la contundència dels seus **plantejaments artístics**, ja definits des dels mateixos inicis, que han bastit un edifici imponent, un veritable "santuari" que irradia el seu influx a les activitats socioeducatives, per a dignificar-les, i els hi atorga la seva grandesa.

Si l'etapa "post Fòrum" va portar a la creació de l'Àrea Social de Ribermúsica, l'etapa inicial (també amb notable repercussió als mitjans) havia comportat la definició de l'**Àrea Cultural**, en recollir l'estela dels Jocs Olímpics i bastir una veritable "olimpiada cultural" al barri. Una i altra han anat caminant en paral·lel però, tanmateix, no sempre per camins confluents; avui ja diluïdes, el **Projecte Artísticocultural** i el **Projecte Socioeducatiu** es donen la mà i es fusionen en un sol cos, validant així el lema "**compromís social amb excel·lència artística**". I així com el Festival de Tardor és l'epicentre del primer, el segon té en la **Riborquestra**, una formació inspirada en el 'Sistema' de José Antonio Abreu però amb personalitat pròpia, el seu vèrtex principal i el catalitzador capaç de contenir al seu sí totes les altres activitats.

Amb aquests elements, Ribermúsica és capaç d'instaurar un **model autòcton**, que recupera la tasca dels nostres prohoms (Clavé, Millet, Pau Casals) i és perfectament aplicable en altres àmbits territorials. La creació de la futura **EMIC** [Escola de Música per a la Interrelació Cultural] comportarà la seva institucionalització, amb el benentès, però, que termes com multiculturalisme o multidisciplinarietat s'hauran vist superats per l'obvietat que són, en el món d'avui, elements consubstancials a la pròpia configuració d'un món divers i a la pròpia naturalesa de les arts.

L'elevació de pensament ha portat a la definició dels **10 Punts Essencials de Ribermúsica**, amb caràcter de veritable declaració de principis, i ha donat peu a la '**Pentalogia del Nou Món**' una epopeia que recull l'odisea del barri en el seu redreçament, alhora que reflecteix el redreçament de tot un país i, al seu torn, el periple existencial de l'ésser humà: la metàfora explica la realitat a través del nou pensament humanístic que Ribermúsica ha estat capaç de definir amb el seu projecte musical.

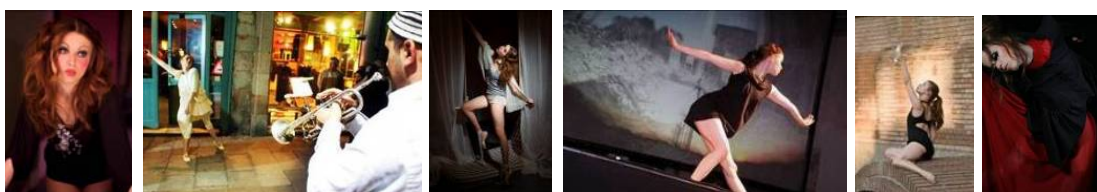
RIBERDANSA

L'AVENTURA COREOGRÀFICA

Des dels seus inicis la dansa ha tingut un pes fonamental en l'activitat de **Ribermúsica**, tant en les diferents propostes del **Festival de Tardor** i el cicle **Sensorial** (galeries d'art i museus de Barcelona) com en les activitats organitzades en col·laboració amb les obres socials de les caixes o per municipis de Catalunya.

La possibilitat de recollir i canalitzar el projecte de dansa i moviment que la ballarina i coreògrafa alemanya **Julia Koch**, instal·lada a Barcelona des de 2004, va plantejar a la Fundació l'any 2008 ha permès oficialitzar la creació de **'Riberdansa'**, un **moviment coreogràfic** adscrit a la Fundació, que recull l'ideari estètic d'aquesta artista i els principis que regeixen el seu llenguatge, d'estil personalíssim i inclassificable.

El nucli fundador de Riberdansa va aplegar-se en ocasió del projecte final de la seva Carrera Superior de Coreografia, **'La Plage'**, que amb el suport de Ribermúsica i l'Institut del Teatre de Barcelona fou presentat el setembre de 2010 a la Sala Ovidi Montllor, en col·laboració amb diversos artistes de New York. Arrel d'aquella avinentesa, el SAT [Sant Andreu Teatre] en va programar tres representacions l'abril de 2012. Aquest **col·lectiu coreogràfic**, format per cinc membres però ampliable o reduïble depenent de cada circumstància, constitueix un aplegament de creadors a l'entorn d'una idea comuna i una plataforma per a la difusió de les arts del moviment al **Districte de Ciutat Vella**.

En la gènesi de Riberdansa han estat decisius els 18 projectes que entre 2008 i 2010 n'han marcat les coordenades i configurat el futur desenvolupament. D'entre ells en destaquen la coreografia de Julia Koch per a **'Music of Amber'**, presentada al CCCB el gener de 2009, i la producció de **'Quina'**, sobre música de Mestres Quadreny, oferta el novembre de 2010 a l'Espai Francesca Bonnemaison. Aquests tres anys han bastit els fonaments del que representa el primer vèrtex de la **línia interdisciplinària** de la Fundació.

El **Projecte Artístic** de Riberdansa té dues línies fonamentals, radicalment contrastants pel que fa als seus propòsits i a la naturalesa del seu discurs: **'Android reactable'**, associada amb el desenvolupament de les noves tecnologies (arts visuals, música electroacústica, multimèdia, robòtica) i **'Corpo in canto'**, que fusiona l'art del cos amb l'art de la veu, especialment en el seu tractament polifònic ("coreografies polifòniques").

Riberdansa recull l'ideari de la "casa mare", en aplicar els seus mateixos principis a l'àmbit social i el treball en la línia de la dansa comunitària, les activitats docents i pedagògiques i l'acostament de la dansa a la ciutadania. Hom pot parlar amb propietat del **Projecte Socioeducatiu** de Riberdansa, que contempla una atenció especial envers els col·lectius desfavorits i en risc d'exclusió social.

LA PENTALOGIA DEL 'NOU MÓN'

UNA "EPOPEIA URBANA CONTEMPORÀNIA"

Amb l'arribada del 2010 i la celebració del **15è aniversari** Ribermúsica reinvidica el seu paper com a generadora d'un discurs propi, que reflecteix el **pensament humanístic** que ha anat proclamant a través del seu projecte musical. Amb això es comença a materialitzar l'ideari contingut en els **10 Punts Essencials**, que han assolit autèntic valor de **nous estatuts**.

L'**Acte Central** del Festival de Tardor, que ha evolucionat des d'una miscelània musical (diversos grups aplegats en un concert variat) fins al format de "poema escènic", articulat a l'entorn d'una idea coherent, troba el 2010 la seva definició precisa, en haver-se emancipat de l'"any temàtic". Una narrativa contundent, al costat de petites intervencions escèniques, és el vehicle de transmissió per a difondre el nou discurs. Invariablement, la basílica de **Santa Maria del Mar** n'ha estat cada any el marc de celebració.

El resultat d'aquesta emancipació ha donat com a fruit una **epopeia** que recull, en clau de metàfora, el devenir del propi barri, **La Ribera**, en el seu procés de regeneració, fins a situar-se en una posició preeminent en l'escena ciutadana. En la seva gestació ha estat determinant la interacció entre barri i Fundació, però allò més sorprenent és el paral·lelisme entre la deriva d'aquest barri i la d'un país, **Catalunya**, permanentment prostrat en un estat de decadència; un país que es debat en destrets d'identitat i a qui els problemes de desmemòria han portat, sovint, a navegar a la deriva.

El qüestionament del país i les seves possibilitats per a reeixir s'emmarca en el qüestionament de tot un model que es desmorona en el context d'una crisi de dimensions mundials, que és, sobretot, una crisi de valors. Tanmateix, la convicció que les convulsions que acompanyen la fi d'aquest model són, realment, el símptoma de l'arribada d'un nou ordre és el que alimenta la certesa que un nou món és possible.

La **Pentalogia del 'Nou Món'** ens parla de desencís però també d'esperança; **la metàfora reflecteix la realitat**: darrere la idea d'un nou món hi trobem, subjacent, la idea d'un nou país (una "nova terra"). Però la Pentalogia també ens parla amb veu profètica per a advertir-nos que és precisament aquí, a la "nova Ribera", on comença aquest nou món ("el Nou Món comença al Born"), i aquesta idea impregna per complet el Festival de Tardor.

El **caràcter èpic** de la Pentalogia del Nou Món prové de la naturalesa de la seva narrativa, densa i contundent, d'intensa vena metafòrica i una deliberada ampulositat que, tanmateix, no li resta intel·ligibilitat ni li agrega feixuguesa, en ser pensada en forma de poema escènic. La retòrica arcaïtzant, la profusió de cites bíbliques i tot de reminiscències mítiques ens retrotrauen a les arrels però plasmen la realitat del present, i és així que hom pot trobar en la saga del 'Nou Món' les traces d'una veritable **"epopeia urbana contemporània"**.

Les cinc parts de la Pentalogia són: **Pròleg. Art, Ciència, Espiritualitat** (2010), **Capítol I. 'Catalans... i universals: els orígens'** (2011), **Capítol II. 'El Gran Demiürg: la decisió'** (2012), **Capítol III. 'La Creació'** (2013), **Epíleg. 'El Nou Món'** (2014).

'TERRA DE GARNÀCORA'

LA FOLLIA DEL CARNAVAL

Al llindar del 20è aniversari, un dels grans reptes de Ribermúsica és la recuperació de l'antic "**Carnestoltes del Born**", un esdeveniment que segles enrere va projectar Barcelona a escala mundial. Al llarg de molts anys, parlar sobre el Carnestoltes del Born era sinònim de parlar sobre el **Carnestoltes de Barcelona**; no en va, l'actual Passeig del Born era la **Plaça Major** de la Ciutat Comtal i l'epicentre mateix de la "festa" entesa en el seu sentit més ampli. A més del Carnestoltes, aquí hi transcorrien bona part de les "mogudes" ciutadanes, des de fires i mercats i festes profanes fins a celebracions religioses com el 'Corpus'.

Aquest esclat va coincidir amb una de les èpoques de major prosperitat econòmica de la ciutat, que va començar a mitjans del segle XVI i va acabar a inicis del XVIII (1714) amb la capitulació de Barcelona a mans de Felip V.

La fama llegendària del Carnaval barceloní (segons Calderón de la Barca, "el més important del món") fou tal que va travessar l'oceà i va donar peu al naixement dels avui cèlebres carnivals sudamericans. Aquella nostra festa, hivernal per tradició, ens fou retornada en la seva forma estiuenca i ha impregnat els carnivals de Barcelona als darrers anys. Tanmateix, aquesta forma importada pot conviure perfectament amb un Carnestoltes "reinventat".

Arrel de les converses que la Fundació va iniciar el 2011 amb l'historiador **Albert Garcia Espuche**, director del Projecte Born i un dels màxims especialistes en la Barcelona d'aquell període, es va constituir un grup de treball que aplegava representants de les diverses entitats del barri que treballen en l'àmbit socio-cultural. Segons el mateix Garcia Espuche, **Ribermúsica**, per la seva trajectòria com a auspiciadora de cohesió social alhora que "agitadora" en el sentit més assenyat del terme, es troba en plenes condicions per a pilotar aquesta comesa.

L'arribada d'un nou equip al front del govern municipal ha propiciat que aquesta recuperació s'hagi començat a fer efectiva el mateix 2012. Amb la reivindicació del Carnaval històric que, de forma consensuada, ha liderat el **Comissionat de Participació Ciutadana** s'ha donat un primer pas que tanmateix caldrà completar amb la concurrència del tots els estaments de **la Ribera**, car aquesta festa parteix, històricament, del teixit social.

La imminent inauguració del **Centre Cultural del Born** en serà el gran detonant, i al paper cabdal que tindrà Ribermúsica en el seu desenvolupament cal sumar-hi el valor de la 'Pentalogia del Nou Món' (la metàfora que explica la realitat), que té en "**Terra de Garnàcora**" la seva rèplica festiva. Terra de Garnàcora, una llegenda viva en el "Nou Mon que neix a Born", és la **Follia del Carnaval**, amb les seves criatures (el **Titot de Burnilla**, el **Bover de Clavassol**, el **Burell de Collaure**), els seus personatges (**Sindreu de Gontaure**, **Byrne Zaldic Zangüirre**, **Kothnau Korangliff**, el **Dottore Kolpistram** / el **Dottore Kalpistrom**...) i les nacions sense estat que viuen al seu redós, com el **País de Gòrmora**, "la terra dels galpaires". Tot plegat, serà un element clau en la "reinvençió" del vell Carnestoltes a partir de l'emblemàtica data del 2014.

Terra de Garnàcora ("regne de l'ortiga i la mandràgora") ja va tenir un primer precedent amb la irrupció de la **Terpsicore Trípeda** a l'Acte Central del Ribermúsica 2011. La seva arribada d'un altre planeta va desencadenar els primers símptomes de follia i fou l'inici de tot: ara comença el *casting!*

FUNDACIÓ PRIVADA RIBERMÚSICA
Placeta de Montcada, 14 4rt. - 08003 Barcelona
Tel. 933 193 089 - Fax 933 103 841
ribermusica@ribermusica.org
www.ribermusica.org
[facebook/ribermusica.org](https://facebook.com/ribermusica.org)